

Lublin, dnia 29 maja 2015 r.

Prof. zw. dr hab. Marek Żmigrodzki
Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej
w Lublinie

RECENZJA DOROBKU W RAMACH POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO PANA DRA ADAMA BURAKOWSKIEGO

Uwagi ogólne

Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.) stanowi w art. 16, że "do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną" (ust.1). Ponadto w ust. 4 wskazuje, że Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi w drodze rozporządzenia kryteria osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, biorąc pod uwagę osiągnięcia naukowo - badawcze, współpracy międzynarodową, dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz uzyskane nagrody. Na podstawie tego upoważnienia wydane zostało rozporządzenie z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165, dalej rozporządzenie). Z powyższego rozporządzenia wynika, że ocenie podlegają następujące zakresy aktywności Habilitanta: 1) osiągnięcia naukowo - badawcze; 2) współpraca międzynarodowa; 3) działalność dydaktyczna i popularyzatorska; 4) uzyskane nagrody. W odniesieniu do osiągnięć naukowo - badawczych rozporządzenie rozróżnia kryteria ogólne (dotyczące wszystkich obszarów wiedzy) i specyficzne (dla poszczególnych obszarów wiedzy).

Habilitant, dr Adam Burakowski, występuje o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o polityce, na bazie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 roku (Dz. U. Nr 179, poz. 1065). Tym samym, rozporządzenie wrześnieowe łączy trzy ostatnie kryteria w jedno, zgodnie z § 5. W związku z tym, recenzja w swym układzie zawierać będzie dwie części, nawiązując do dwóch grup kryteriów oceny: osiągnięć naukowych i aktywności naukowej oraz oceny działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej i współpracy naukowej. Na wstępie całość zostanie poprzedzona krótką i ogólną weryfikacją dotyczącą posiadania stopnia naukowego w naukach humanistycznych w zakresie polityki. Pozytywna recenzja wymaga jednak spełnienia wszystkich wymienionych kryteriów.

1. Wymóg uzyskania stopnia naukowego doktora

Obecnie Pan Adam Burakowski jest pracownikiem Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskał w 2007 roku, na podstawie rozprawy pt. "Dyktatura Nicolae Ceausescu 1965 - 1989: wzrost, stagnacja, upadek". Promotorem Pana Adama Burakowskiego był prof. dr hab. Andrzej Paczkowski.

Wcześniej w 2001 roku, Habilitant obronił pracę magisterską pod tytułem: "Życie chłopów w rodzinie i społeczeństwie w świetle literatury sowizdrzalskiej XVII wieku". Praca była napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Tadeusza Karpińskiego w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Oprócz tego, Pan Adam Burakowski jest magistrem studiów wschodnich, a w 2003 roku obronił pracę magisterską w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego pod tytułem: "Rumuńska polityka kulturalna w latach 1944 - 64". Promotorem tej pracy był prof. Constantin Geambasu.

Tym samym, został spełniony pierwszy z ustawowych wymogów uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych, czyli posiadanie stopnia naukowego doktora.

2. Ocena osiągnięć naukowo - badawczych i aktywności naukowej Habilitanta

a. Ocena osiągnięć naukowo - badawczych

Zgodnie z art. 16 Ustawy, do postępowania habilitacyjnego może być dopuszczona osoba, która spełnia dwa zasadnicze kryteria. Po pierwsze, po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, ma ona osiągnięcia naukowe, które stanowią znaczny wkład w rozwój określonej dziedziny naukowej. Osiągnięciem naukowym, według Ustawy, może być dzieło opublikowane w całości, lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji. Po drugie, osoba ta jednocześnie musi wykazać się istotną działalnością naukową. Ustawa nie precyzuje ostatniego z kryteriów. Jednak kwestię oceny istotności działalności naukowej precyzuje rozporządzenie. Należy odnieść te wymagania do dorobku naukowego Pana Adama Burakowskiego.

Oryginalne prace twórcze

Analizując osiągnięcia naukowo - badawcze Pana Adama Burakowskiego, wyraźnie nasuwa się wniosek, iż w swoich publikacjach koncentruje się on głównie na problematyce związanej z systemem politycznym współczesnej Rumunii. Oprócz monografii pt: "System polityczny współczesnej Rumunii", będącej pracą habilitacyjną, Habilitant opublikował wiele artykułów nawiązujących do tej tematyki.

Wyżej wymieniona pozycja zwarta stanowi podstawę ubiegania się o tytuł doktora habilitowanego przez Pana Adama Burakowskiego. Praca podzielona jest na dziewięć rozdziałów. Pierwszy z nich dotyczy genezy transformacji ustrojowej Rumunii. Autor skoncentrował się na okresie lat 90-tych, kiedy to rodził się pluralizm polityczny, oraz miały miejsce reformy polityczne niezbędne w tym okresie. Uwzględniono tu kwestię uchwalenia konstytucji w 1991 roku, oraz konstytucji z 2003 roku.

W drugim rozdziale rozprawy przeanalizowano partie i inne środowiska polityczne w Rumunii. Uwzględniono tym samym bazę ideologiczną poszczególnych ugrupowań partyjnych oraz ich wymiar osobowościowy, czyli sylwetki przywódców. Jest to rozdział najobszerniejszy w porównaniu z pozostałymi częściami pracy.

Kolejne rozdziały stanowią klasyczną analizę systemu politycznego państwa. Uwzględniono tu bowiem władzę wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą. Rozdział trzeci dotyczy kompetencji i funkcjonowania parlamentu. W kolejnym rozdziale opisane są organy

władzy wykonawczej: prezydent, premier i rząd oraz relacje między nimi. Rozdział piąty traktuje o władzy lokalnej, jej roli i znaczeniu w systemie politycznym Rumunii. W rozdziale szóstym, Autor analizuje sądownictwo w tym państwie, koncentrując się na jego skuteczności. Autor poddaje tu krytyce efektywność wymiaru sprawiedliwości w tym państwie. Kolejny rozdział dotyczy Sądu Konstytucyjnego, jako najbardziej stabilnej instytucji w systemie politycznym Rumunii.

Rozdział ósmy poświęcony jest udziałowi przedstawicieli Rumunii w pracach instytucji Unii Europejskiej. Autor koncentruje się na kwestii działalności delegatów tego państwa w ramach organów UE.

Ostatni rozdział rozprawy uwzględnia kwestię znaczenia mediów w systemie politycznym Rumunii. Mimo, iż nie stanowią one części ustroju państwa, odgrywają rolę kontrolera i arbitra w każdym systemie demokratycznym.

Już w pobieżnej analizie dzieła, nasuwają się oczywiste wnioski krytyczne. Po pierwsze, przedmiot badawczy wydaje się zbyt wąski, i nieadekwatny w stosunku do znaczenia niniejszej pracy w dorobku Habilitanta. Tytuł pracy sugeruje podejście opisowe, nie uwzględniające specyfiki systemu politycznego Rumunii. Po głębszej analizie zamierzeń Autora, wskazane byłoby uwypuklenie, być może w tytule, problematyki transformacji ustrojowej w tym państwie. W ten sposób praca zyskałaby walor nowatorstwa i oryginalności.

Po drugie, praca wydaje się uboga metodologicznie, brak jest wyraźnie i enumeratywnie określonych hipotez badawczych. Spis treści sugeruje, iż nie jest to dzieło nowatorskie, ale odtwórcza analiza aktów prawnych dotyczących funkcjonowania organów państwa. Oprócz tego, spis treści jest nieproporcjonalny i niespójny. Wyraźnie brakuje rozdziału na temat uwarunkowań systemu politycznego Rumunii. Zasadne byłoby uwzględnienie uwarunkowań wewnętrznych, związanych z sytuacją gospodarczą, społeczną, czy tożsamością kulturową państwa. W ten sposób, przy użyciu podejścia czynnikowego, można byłoby przedstawić specyfikę państwa, która przecież w znaczący sposób warunkuje jego ustrój polityczny. Ponadto, warto wspomnieć o uwarunkowaniach zewnętrznych, bez analizy których, trudno jest zrozumieć funkcjonowanie jakiegokolwiek systemu państwowego. We współczesnych stosunkach międzynarodowych, procesy globalizacji, integracji, czy bifurkacji i współzależności warunkują bowiem specyfikę adaptacji każdego systemu do środowiska. Nie można analizować wnętrza państwa bez uwzględnienia kontekstu międzynarodowego. Autor wprawdzie uwzględnił kwestię działalności przedstawicieli Rumunii w instytucjach Unii Europejskiej, jednak kwestia ta powinna być ujęta w szerszym

kontekście. Bardzo ciekawa byłaby analiza, w jaki sposób Rumunia zaadaptowała się do wymogów integracji europejskiej w wymiarze politycznym.

Kolejnym mankamentem pracy, jest brak uwzględnienia rozdziału na temat perspektyw systemu politycznego Rumunii. Taka część rozprawy nadałaby jej walor predyktywności. Dla czytelnika, ciekawy byłby wątek dotyczący scenariuszy rozwoju systemu politycznego tego państwa w perspektywie krótko- i długo-okresowej.

Oprócz tego, uzupełnienia wymaga bibliografia dzieła. Autor poświęcił tej części pracy tylko pięć i pół strony, co wydaje się całkowicie niewystarczające. Wyraźnie brakuje tu literatury polskiej, która mogłaby stanowić podstawę teoretyczną rozprawy. Docenia się jednocześnie użycie przez Habilitanta źródeł w języku rumuńskim.

Mimo powyższych ułomności, docenienia wymaga wkład intelektualny i merytoryczny Habilitanta w niniejszą pracę. Język pracy jest poprawny i zgodny z zasadami siatki pojęciowej stosowanej w nauce o polityce. Nowatorstwo dzieła przejawia się w wyborze tematu. Kwestia systemu politycznego Rumuni jest bowiem bardzo rzadko poruszana w literaturze polskiej.

b. Ocena aktywności naukowej

Ustawa wymaga również w art. 16 ust. 1, aby Habilitant wykazywał się istotną aktywnością naukową. Nie precyzuje ona znaczenia tego wymogu. Bardziej konkretne jest rozporządzenie. Wskazuje ono, iż chodzi o autorstwo/współautorstwo różnego typu publikacji naukowych, jeśli chodzi o artykuły - zwłaszcza w czasopiśmie z bazy web of science czy ERIH, autorstwo/współautorstwo opracowań zbiorowych, zbiorów dokumentów czy orzecznictwa, ekspertyz, dysponowanie IF, liczba cytowań, kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach, nagrody naukowe, wygłaszanie referatów na konferencjach naukowych.

Od czasu uzyskania stopnia naukowego doktora, Pan Adam Burakowski opublikował szereg prac naukowych, w tym artykuły naukowe. Wyraźnie widać, iż zainteresowania Habilitanta w tym wymiarze koncentrują się na problematyce współczesnej Rumunii. Tematyka ta przejawia się monografią: *Geniusz Karpat. Dyktatura Nicolae Ceausescu 1965 - 1989* Warszawa 2008. Jest to wydanie książkowe pracy doktorskiej Habilitanta. Kolejną publikacją z tego cyklu, jest monografia, której Pan Adam Burakowski był współautorem: *Kraj smutny, pełen humoru. Dzieje Rumunii po 1989 roku*, Warszawa 2012. Na uwagę w tym kontekście zasługuje również artykuł: *Rola prezydenta w systemie politycznym Rumunii*,

"Studia Polityczne" 2013, nr 31 oraz *Poland and Romania: The Loyal Republic and the Maveric*, Woodrow Wilson International Center for Scholars 2013.

Oprócz tego, Habilitant opublikował szereg artykułów dotyczących Bułgarii (m.in.: *Bułgaria*, "Europa Środkowo - Wschodnia" 2012, *Postkomunizm w Bułgarii*, "Słupskie Studia Historyczne" 2011). Jego zainteresowania dotyczą również Europy Środkowo - Wschodniej, czego dowodzi monografia, której Pan Adam Burakowski był współautorem: *1989 - Jesień Narodów*, Warszawa 2009.

Habilitant przedstawił dorobek składający się z 33 publikacji naukowych, jednak wydaje się niezasadne uwzględniać w tym wymiarze tych samych pozycji książkowych tłumaczonych na różne języki. Wątpliwości wzbudza również monotematyczność cykli niektórych publikacji, np.: *Główne tendencje w polityce wewnętrznej* opublikowane w "Europie Środkowo - Wschodniej" w różnych latach, czy *Bułgaria i Rumunia* publikowane w tym samym piśmie.

Niewątpliwą ułomnością dorobku naukowego Habilitanta jest brak publikacji w czasopismach z bazy JRC (Journal Citation Reports) oraz ERIH (European Reference Index for the Humanities). Fakt ten świadczy o słabym umiędzynarodowieniu badań.

Docenienia wymaga zaangażowanie Pana Adama Burakowskiego w krajowe projekty badawcze, takie jak Program Sonata NCN: "Europeizacja partii politycznych i grup interesu w kontekście Partnerstwa Wschodniego", czy Program Harmonia NCN "Kara, pamięć i polityka: rozliczenia z przeszłością od czasów II wojny światowej". Habilitant nie uczestniczył jednak w żadnych programach międzynarodowych.

Habilitant wygłosił 14 referatów podczas konferencji naukowych krajowych i zagranicznych. Warto zwrócić uwagę, iż dorobek Pana Adama Burakowskiego w tym wymiarze jest bardzo zróżnicowany i nie zawsze odnosi się do obszaru badawczego znajdującego się w centrum jego zainteresowań. W tym kontekście warto wspomnieć o referacie na temat bezpieczeństwa energetycznego w UE. Oprócz tego, większość referatów wygłoszonych przez habilitanta nie ukazała się drukiem.

Docenienia wymaga, iż Habilitant współpracuje z mediami w różnej formie, jako ekspert i konsultant. Wykazał się on aktywnym uczestnictwem w audycjach radiowych, telewizyjnych oraz w prasie nie tylko w Polsce, ale przede wszystkim w Rumunii. W ten sposób można wnioskować, że Pan Adam Burakowski skutecznie łączy swoją wiedzę teoretyczną z praktyką.

3. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego, współpracy międzynarodowej i uzyskanych nagród Habilitanta

Habilitant nie uczestniczył w żadnych programach europejskich oraz innych programach międzynarodowych. Brał on aktywny udział w dwóch konferencjach międzynarodowych i dwóch krajowych. Nie brał on również udziału w komitetach organizacyjnych konferencji naukowych, ani nie kierował żadnymi projektami międzynarodowymi. Tym samym wyraźny jest deficyt w dorobku Pana Adama Burakowskiego w wymiarze umiędzynarodowienia badań.

Oprócz tego, Habilitant nie brał udziału w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism, ani nie był członkiem organizacji i towarzystw naukowych w kraju oraz za granicą. Nie odbył żadnego stażu w ośrodkach naukowych lub akademickich, nie brał udziału w zespołach eksperckich i konkursowych oraz nie recenzował projektów międzynarodowych i krajowych.

W obszarze działalności dydaktycznej, Habilitant wykazał przeprowadzenie tylko trzech kursów: wykład na temat "World History after 1914", "History of India 1857-1947", "History of South Asia after 1947". Znaczący brak działalności dydaktycznej usprawiedliwia jedynie fakt, iż Pan Adam Burakowski jest pracownikiem Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż przeprowadzone kursy nie stanowią odzwierciedlenia zainteresowań badawczych Habilitanta. Pan Adam Burakowski wypromował tylko trzy prace magisterskie, nie sprawował opieki naukowej nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego.

W ramach innych osiągnięć, Habilitant podkreślił fakt, iż współpracuje z Cold War International History Project w ramach Woodrow Wilson International Center for Scholars w Waszyngtonie, jako badacz i konsultant.

4. Konkluzja

Przystępując do sformułowania ostatecznej oceny całości dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego i aktywności naukowo - badawczej Pana Adama Burakowskiego, należy stwierdzić, iż nie jest on imponujący zarówno w wymiarze ilościowym, jak i jakościowym. Jest on nierówny i obok dokonań bardziej wartościowych, występują w nim także widoczne słabości i niedostatki. Tym samym ostateczna ocena nie może być jednoznacznie pozytywna.

Wyraźnie widać, iż Habilitant był bardzo mało aktywny, jeśli chodzi o kwestię umiędzynarodowienia swoich badań. Nie uczestniczył on w międzynarodowych projektach badawczych oraz nie publikował w prestiżowych zagranicznych czasopismach naukowych.

Podjmując próbę ogólnej oceny publikacji zgłoszonej przez Pana Adama Burakowskiego, jako rozprawy habilitacyjnej, nie można oprzeć się wrażeniu, iż mimo dużego wkładu intelektualnego Habilitanta w powstanie tego dzieła, nie wyróżnia się ono znaczącą oryginalnością. Obszar badawczy tej pracy jest zdecydowanie zbyt wąski, a struktura niespójna i chaotyczna.

Jednak, mimo licznych wątpliwości, wydaje mi się zasadne dopuszczenie Habilitanta do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Adam Burakowski", with a horizontal line extending to the right.